

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 15. syyskuuta 2017
(OR. en)

Toimielinten välinen asia:
2017/0228 (COD)

12244/17
ADD 3

TELECOM 213
COMPET 615
MI 637
DATAPROTECT 143
JAI 791
IA 141
CODEC 1407

SAATE

Lähettiläjä:	Euroopan komission pääsihteerin puolesta Jordi AYET PUIGARNAU, johtaja
Saapunut:	13. syyskuuta 2017
Vastaanottaja:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, Euroopan unionin neuvoston pääsihteerin
Kom:n asiak. nro:	SWD(2017) 305 final
Asia:	KOMISSION YKSIKÖIDEN VALMISTELUASIAKIRJA TIIVISTELMÄ VAIKUTUSTEN ARVIOINNISTA Oheisasiakirja EHDOTUKSEEN EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI muiden kuin henkilötietojen vapaan liikkuvuuden kehiksestä Euroopan unionissa

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakirja SWD(2017) 305 final.

Liite: SWD(2017) 305 final

Bryssel 13.9.2017
SWD(2017) 305 final

KOMISSION YKSIKÖIDEN VALMISTELUASIAKIRJA

TIIVISTELMÄ VAIKUTUSTEN ARVIOINNISTA

Oheisasiakirja

EHDOTUKSEEN EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUKSEKSI

muiden kuin henkilötietojen vapaan liikkuvuuden kehyksestä Euroopan unionissa

{COM(2017) 495 final}
{SWD(2017) 304 final}

Tiivistelmä
Vaikutustenarviointi <i>lainsäädäntöehdotuksesta, joka koskee tietojen vapaan liikkuvuuden kehystä Euroopan unionissa.</i>
A. Toimenpiteen tarve
Miksi? Mihin ongelmaan puututaan? Euroopan unionissa on mahdollisuus luoda datavetoinen talous ja hyödyntää uusia dataan perustuvia tekniikoita. Tätä kuitenkin haittaavat lukuisat tietojen vapaan liikkuvuuden esteet, jotka vaikuttavat yrityksiin ja niiden toimintaan sisämarkkinoilla. Tietojen liikkuvuuden esteet EU:n sisämarkkinoilla onkin tässä yhteydessä todettu keskeiseksi ongelmaksi. Taustalla olevia ongelmatekijöitä ovat lainsäädännölliset ja hallinnolliset säilytyspaikkarajoitukset; oikeudellisesta epävarmuudesta ja markkinoihin kohdistuvasta epäluottamuksesta johtuvat säilytyspaikkavaatimukset; ja riippuvuussuhteen tarjoajaan luovat käytännöt (lock-in), jotka vaikeuttavat liikkuvuutta tietojen tallentamista ja/tai jatkokäsittelyä tarjoavien palveluntarjoajien ja tietotekniikkajärjestelmien välillä.
Mihin aloitteella pyritään? Aloitteen tavoitteena on saada EU:ssa aikaan kilpailukykyisemmät ja yhdentyneemmät markkinat tietojen tallennus- ja/tai muille käsittelypalveluille ja -toiminnoille. Tarkemmin sanottuna tarkoituksena on vähentää tietojen säilyttämispaikkarajoitusten määrää ja ulottuvuutta ja parantaa oikeusvarmuutta; helpottaa tietojen saatavuutta rajojen yli sääntelyn valvontaa varten; parantaa edellytyksiä, joilla käyttäjät voivat vaihtaa tietojen tallennusta ja/tai käsittelypalvelua tarjoavaa palveluntarjoajaa tai siirtää tiedot takaisin omiin tietoteknisiin järjestelmiinsä; lisätä luottamusta rajatylittävään tietojen tallennukseen ja/tai käsittelyyn ja parantaa niiden turvallisuutta.
Mitä lisäarvoa saadaan toimenpiteen toteuttamisesta EU:n tasolla? Jotta Euroopalle voitaisiin rakentaa kilpailukykyinen datavetoinen talous, on hyödynnettävä mittakaavaetuja ja tietojen tallentamista ja käsittelyä rajojen yli EU:n alueella. Jäsenvaltioiden toimilla ei voitaisi saavuttaa oikeudellista varmuutta, jota tämän liiketoiminnan harjoittaminen eri puolilla EU:ta edellyttää, eikä korjata luottamuksen puuttumista kukoistavaan tietojen tallentamis- ja/tai käsittelyalaan tarvittavissa määrin. EU:n toimilla voidaan myös edistää turvallista tietojen tallentamista koko EU:n alueella.

B. Ratkaisut
Mitä lainsäädännöllisiä ja muita toimenpidevaihtoehtoja on harkittu? Onko jokin vaihtoehto arvioitu parhaaksi? Miksi?
Vaihtoehto 0 – Perusskenaario. Tähän vaihtoehtoon ei sisältyisi EU:n politiikan muutoksia. Vaihtoehto 1 – Muita kuin lainsäädäntöaloitteita. Tässä vaihtoehdossa annettaisiin ohjeita siitä, miten EU:n nykyisiä välineitä jäsenvaltioiden asettamiin perusteettomiin tietojen säilytyspaikkarajoituksiin puuttumiseksi voitaisiin käyttää paremmin. Tietojen saatavuutta sääntelyn valvontaa varten olisi helpotettava jäsenvaltioiden nykyisten sääntöjen mukaisesti. Parhaita käytäntöjä koskevilla EU:n tason ohjeilla olisi helpotettava pilvipalvelujen tarjoajan vaihtamista ja tietojen siirtämistä toiselle palveluntarjoajalle tai takaisin käyttäjien omiin tietoteknisiin järjestelmiin. Vaihtoehto 2 – Periaatteisiin perustuva lainsäädäntöaloite ja yhteistyökehys. Tässä vaihtoehdossa vahvistetaan tietojen vapaan liikkuvuuden periaate EU:n alueella. Sen mukaan perusteettomat tietojen säilyttämiseen liittyvät toimenpiteet kielletään, jolleivät ne ole perusteltuja kansalliseen turvallisuuteen liittyvistä syistä. Lisäksi edellytetään ilmoituksen tekemistä uusista tietojen pakollista säilytyspaikkaa

koskevista toimenpiteistä. Yritysten, jotka tallentavat ja/tai käsittelevät tietoja toisessa jäsenvaltiossa, olisi pyydettyä annettava tiedot sääntelyviranomaiselle lain mukaisesti. Pilvipalveluntarjoajan vaihtamisen ja tietojen siirtämisen uudelle palveluntarjoajalle tai takaisin käyttäjien omiin tietoteknisiin järjestelmiin olisi oltava mahdollista. Luotettavia yhteisiä standardeja ja/tai sertifiointijärjestelmiä tietojen turvallisessa tallentamisessa ja/tai käsittelyssä olisi edistettävä tätä koskevilla säännöksillä. Jäsenvaltioiden nimeämät keskitetyt yhteyspisteet ja niistä muodostuva yleiseurooppalainen ryhmä mahdollistaisivat yhteisiä lähestymistapoja ja parhaita käytäntöjä koskevan tiedonvaihdon ja yhteistyön sekä käyttöön otettavien periaatteiden tehokkaan täytäntöönpanon.

Muunnelma: Alavaihtoehto 2a – Lainsäädännön ja tietojen siirtämistä koskevan yhteissääntelyn sijaan tässä vaihtoehdossa otettaisiin käyttöön itsesääntelyyn perustuva lähestymistapa, jolla parannettaisiin tietojen siirtämisen edellytyksiä vaihdettaessa palveluntarjoajaa tai siirrettäessä tietoja takaisin käyttäjien omiin tietoteknisiin järjestelmiin. Itsesääntely kattaisi menettelyt, aikataulut ja mahdolliset maksut. Tietojen tallennuksen ja käsittelyn turvallisuuden osalta alavaihtoehdossa täsmennetään, että kaikkia jo sovellettavia turvallisuusvaatimuksia sovellettaisiin edelleen yrityskäyttäjiin, kun ne tallentavat tai käsittelevät tietoja EU:n muissa jäsenvaltioissa – myös silloin, kun tämä edellyttää ulkoistamista esimerkiksi pilvipalvelujen tarjoajalle.

Vaihtoehto 3 – Yksityiskohtainen lainsäädäntöaloite. Tässä vaihtoehdossa vahvistettaisiin täysin yhdenmukaistetut säännöt perusteettomia tietojen säilyttämispaikkavaatimuksia varten (valkoinen ja musta lista). Pakollisen yhteistyökehyksen avulla voitaisiin varmistaa, että sääntelyviranomaiset saavat asiaankuuluvat tiedot rajojen yli. Pilvipalvelujen tarjoajat olisivat velvoitettuja helpottamaan tietojen siirtämistä, ja niiden olisi esitettävä riittävän yksityiskohtaisesti tähän liittyvät menettelyt, tekniset vaatimukset ja kustannukset. Tarkoituksena on kehittää tarjottavien pilvipalvelujen yhteiset standardit ja erillinen eurooppalainen sertifiointijärjestelmä tietojen turvallista tallentamista ja/tai käsittelyä varten.

Mitkä toimijat kannattavat mitäkin vaihtoehtoa?

Julkisen kuulemisen vastaajista 61,9 prosenttia oli sitä mieltä, että tietojen säilytyspaikkarajoitukset olisi poistettava, ja 55,3 prosenttia heistä toivoi sen tapahtuvan lainsäädännöllä. Tätä ovat nimenomaisesti pyytäneet 16 jäsenvaltiota puheenjohtaja Tuskille lähettämässään kirjeessä. Sidosryhmät näyttäisivät siten suosivan lainsäädännöllistä lähestymistapaa (vaihtoehto 2 tai 3) tietojen säilyttämisrajoituksiin ja tietojen saatavuuteen sääntelyn valvontaa varten, jotta voidaan tarjota enemmän selkeyttä ja oikeusvarmuutta. On kuitenkin näyttöä siitä, etteivät palveluntarjoajan vaihtamista ja tietojen siirtämistä koskevat lainsäädäntötoimet saisi olla liian yksityiskohtaisia, sillä tämä saattaa toimia itseään vastaan. Kerätyn näytön perusteella tietojen tallennus- ja käsittelypalvelujen yrityskäyttäjät EU:ssa pitävät parhaana vaihtoehtoa 2 tai 3, kun taas pilvipalvelujen tarjoajat puoltavat vaihtoehtoa 2a. Jäsenvaltioiden viranomaiset kannattavat vaihtoehtoa 2.

C. Parhaaksi arvioidun vaihtoehdon vaikutukset

Mitkä ovat parhaaksi arvioidun vaihtoehdon hyödyt (jos parhaaksi arvioitua vaihtoehtoa ei ole, päävaihtoehtojen hyödyt)?

Parhaaksi arvioidulla vaihtoehdolla varmistettaisiin, että nykyiset perusteettomat säilytyspaikkarajoitukset tosiasiallisesti poistettaisiin ja vältettäisiin uusien rajoitusten asettaminen vahvistamalla selkeä oikeudellinen periaate, johon yhdistetään uudelleentarkastelumenettely. Asetuksella vahvistetuista oikeudellisista periaatteista juontuvan tietoisuuden lisääntymisen ansiosta tämä vaihtoehto myös lisää oikeusvarmuutta markkinoilla. Lisäksi siinä kannustetaan kehittämään palveluntarjoajan vaihtamista ja tietojen siirtämistä koskevia käytäntöjä, mikä lisäisi kilpailua sisämarkkinoilla pilvipalvelujen tarjoajien keskuudessa.

Mitkä ovat parhaaksi arvioidun vaihtoehdon kustannukset (jos parhaaksi arvioitua vaihtoehtoa ei ole, päävaihtoehtojen kustannukset)?

Kustannusten osalta aloite vaikuttaa eniten tietojen tallentamis- ja käsittelypalveluja tarjoaviin, vaikkakin vähäisessä määrin. Sääntöjen noudattamisesta aiheutuvia kustannuksia voi aiheutua mm. oikeudellisesta analyysistä, uusien vakiolausekkeiden laatimisesta tietojen (pilveen) tallentamis- ja käsittelypalvelujen tarjoajien sopimusten vaihtamista varten, käytäntösääntöjen laatimisesta ja standardoinnista. Lisäkustannuksia aiheutuisi entisten asiakkaiden tietojen siirtämisestä uuteen säilytyspaikkaan ja markkinaosuuden menetyksestä toiselle/uudelle pilvipalvelujen tarjoajalle.

Mitkä ovat vaikutukset suuriin yrityksiin sekä pk- ja mikroyrityksiin?

Start-upit ja pk-yritykset kannattavat selkeästi tietojen vapaata liikkuvuutta koskevia lainsäädäntötoimia oikeusvarmuuden parantamiseksi ja palveluntarjoajan vaihtamisen helpottamiseksi, koska tämä leikkaa suoraan niiden kustannuksia ja lisää kilpailua markkinoilla. Vältettävissä olevia kustannuksia ovat kustannukset, jotka johtuvat päällekkäisestä tietotekniikkainfrastruktuurista esimerkiksi silloin, kun pk-yritys toimii useissa jäsenvaltioissa ja yksi tai useampi näistä maista soveltaa tietojen säilytyspaikkarajoituksia.

Kohdistuuko jäsenvaltioiden budjettiin ja julkishallintoon merkittäviä vaikutuksia?

Jäsenvaltioiden viranomaisille aiheutuu kohtuullinen hallinnollinen rasite, kun ne joutuvat jakamaan henkilöstöresursseja jäsenvaltioiden väliseen yhteistyöhön keskitetyissä asiointipisteissä, sekä sisämarkkinoiden avoimuutta koskevassa direktiivissä säädetyn avoimuusmekanismin ilmoituksia ja uudelleentarkastelua koskevien sääntöjen noudattamisesta. Vuotuisten kokonaiskustannusten arvioidaan olevan keskimäärin 34 539 euroa jäsenvaltiota kohti.

Onko toimenpiteellä muita merkittäviä vaikutuksia?

Kyllä, toimenpiteellä on laajamittaisia myönteisiä vaikutuksia talouskehitykseen, koska se tehostaa Euroopan datavetoista taloutta ja lisää kilpailua tietojen tallennukseen ja käsittelyyn liittyvien palvelujen markkinoilla. Tämä voi esimerkiksi johtaa yrityskäyttäjien kustannusten alenemiseen. Yrityskäyttäjien nykyiset kustannukset alentuisivat toimenpiteen myötä. Kustannusten alennuksista voivat hyötyä yritykset, jotka käyttävät tietojen tallentamis- ja käsittelypalveluja, ja yritykset, jotka toimivat yli rajojen tai aikovat tulevaisuudessa toimia yli rajojen. Uusien tuotteiden tai palvelujen tuominen markkinoille olisi myös halvempaa.

D. Seuranta

Milloin asiaa tarkastellaan uudelleen?

Kattava arviointi voidaan tehdä viiden vuoden kuluttua siitä, kun näitä sääntöjä aletaan soveltaa. Arviointi on määrä toteuttaa tiiviissä jäsenvaltioiden keskitettyjen yhteyspisteiden kanssa ja niiltä saatavien tietojen pohjalta.